

Πρόσβαση στην Ηλεκτρονική Πληροφορία για Άτομα με Ειδικές Ανάγκες: Ένα Πρόγραμμα για τις Βιβλιοθήκες στη Βουλγαρία

Vanya Grashkina

Πρόεδρος της Ένωσης Βιβλιοθηκονόμων και Επιστημόνων Πληροφόρησης (ULISO)
Διευθύντρια του Εθνικού Κέντρου Πληροφορίας και Τεκμηρίωσης (NACID)
grashkina@nacid-bg.net

Tania Todorova

Προϊσταμένη του Τμήματος Δημοσίων Σχέσεων της Πανεπιστημιακής Βιβλιοθήκης
“St. Kliment Ohridski”
Μέλος του Εκτελεστικού Συμβουλίου της ULISO
public@libsu.uni-sofia.bg

Tzvetanka Panova

Διαχειρίστρια Πληροφορίας
Βρετανικό Συμβούλιο, Βουλγαρία
tzvetanka.panova@britishcouncil.bg

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η καθολική και ίση πρόσβαση στην πληροφορία αποτελεί θεμελιώδες δικαίωμα των πολιτών μιας δημοκρατικής κοινωνίας. Κατά τη διαδικασία της Ευρωένταξης, η Βουλγαρία επιδεικνύει ιδιαίτερη προσοχή στα προβλήματα που απασχολούν Άτομα με Ειδικές Ανάγκες ή Άτομα με Αναπηρία (ΑμεΑ). Η Εθνική Στρατηγική Ίσων Ευκαιριών για Άτομα με Ειδικές Ανάγκες (2004) επικεντρώνεται κυρίως στην επίλυση των κοινωνικών, μορφωτικών, καθώς και προβλημάτων υγείας που αντιμετωπίζουν τα ΑμεΑ. Η εξασφάλιση της ισότητας όσον αφορά την πρόσβαση στην πληροφορία αποτελεί σημαντική βάση και αναπόσπαστο στοιχείο για τη δημιουργία ίσων ευκαιριών για τα ΑμεΑ σε όλους τους τομείς των δραστηριοτήτων τους.

Στη Βουλγαρία λειτουργεί ένα καλά αναπτυγμένο δίκτυο βιβλιοθηκών. Παρ' όλες τις σοβαρές δυσκολίες που κλήθηκαν να αντιμετωπίσουν στα χρόνια της μετάβασης σε μια οικονομία της αγοράς και παρ' όλο που τα τελευταία 15 χρόνια σταμάτησε η λειτουργία του 1/3 από αυτές, τώρα λειτουργούν 6800 βιβλιοθήκες, 3300 εκ των οποίων είναι δημόσιες, 2599 σχολικές και 46 πανεπιστημιακές βιβλιοθήκες. Ο αριθμός ειδικών βιβλιοθηκών που προσφέρουν υπηρεσίες σε άτομα με διαφορετικές ειδικές ανάγκες είναι αμελητέος. Ωστόσο, αξίζει να σημειωθεί ότι υπάρχει μια δημόσια και μια σχολική βιβλιοθήκη σε κάθε πόλη και χωριό της χώρας μας, γεγονός που αποτελεί μια σημαντική βάση για την μετατροπή των βιβλιοθηκών σε χώρους που προσφέρουν πρόσβαση στην πληροφορία για όλους τους πολίτες, συμπεριλαμβανομένων και των ΑμεΑ.

Σύμφωνα με πρόσφατα στοιχεία του Εθνικού Στατιστικού Ινστιτούτου, υπάρχουν 265.353 ΑμεΑ στη Βουλγαρία. Ένα ποσοστό της τάξεως περίπου του 80% είναι ενεργοί εργαζόμενοι πολίτες (μέχρι 59 ετών). Η πλειοψηφία από αυτούς (65%) διαμένει σε πόλεις / κομποπόλεις. Οι περισσότεροι είναι υποχρεωτικής εκπαίδευσης (39%), ενώ ένα ποσοστό της τάξεως του 32% είναι δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και

ένα 8% ανώτατης εκπαίδευσης. Ένα 7% δεν έχει λάβει καμία εκπαίδευση. Τα παιδιά που ανήκουν στην κατηγορία των ΑμεΑ υπολογίζονται σε 18.685, εκ των οποίων το 70% αποτελεί μέρος του εκπαιδευτικού συστήματος.

Με τη ραγδαία εξάπλωση της χρήσης του Internet και των σύγχρονων τεχνολογιών πληροφορικής, το ζήτημα της πρόσβασης των ΑμεΑ σε πηγές ηλεκτρονικής πληροφορίας και στο διαδίκτυο γίνεται ιδιαίτερα επίκαιρο. Από την ανάλυση των υπηρεσιών και των ευκαιριών που προσέφεραν μέχρι προσφάτως οι βιβλιοθήκες στη Βουλγαρία σε ΑμεΑ, διαφαίνεται ότι οι βιβλιοθήκες οφείλουν ακόμη πολλά σε αυτήν την κατηγορία χρηστών. Παρ' όλο που έχει πραγματοποιηθεί πληθώρα επιστημονικών ερευνών σχετικά με τις υπηρεσίες βιβλιοθηκών και πληροφόρησης για ΑμεΑ, δεν έχει σημειωθεί σημαντική αλλαγή σε ζητήματα κοινής πρακτικής. Ορισμένες βιβλιοθήκες στη Βουλγαρία (δημόσιες και πανεπιστημιακές) έχουν ήδη κάποια πείρα στην παροχή υπηρεσιών σε ΑμεΑ. Διαφορετικές βιβλιοθήκες έχουν εφαρμόσει προγράμματα με πρωταρχικό σκοπό την ανάπτυξη εξειδικευμένων υπηρεσιών. Αυτά τα προγράμματα στοχεύουν κυρίως στον εξοπλισμό ειδικών αναγνωστήριων, σε ειδικού τύπου εκδόσεις για ΑμεΑ και στην αναβάθμιση των υπηρεσιών που προσφέρουν οι βιβλιοθήκες, ώστε να ικανοποιούν τις ανάγκες ευρύτερου αναγνωστικού κοινού. Η πρόσβαση σε πηγές ηλεκτρονικής πληροφορίας και η ανάπτυξη υπηρεσιών πληροφόρησης μέσω του διαδικτύου ειδικά για ΑμεΑ δεν συγκαταλέγεται ακόμη στους στόχους αυτών των προγραμμάτων.

Οι σημαντικότεροι λόγοι γι' αυτό σχετίζονται με την έλλειψη στοχευμένης χρηματοδότησης για την προσαρμογή των κτηρίων, για ειδικό εξοπλισμό και λογισμικά και για την προμήθεια κατάλληλων εκδόσεων για ΑμεΑ. Ένας άλλος λόγος είναι και η σχετικά αργή εισαγωγή των σύγχρονων τεχνολογιών πληροφορικής στις βιβλιοθήκες. Ωστόσο, επιτυχημένα παραδείγματα μεμονωμένων βιβλιοθηκών και οι ήδη διαμορφωμένες συνειδήσεις και συμπεριφορές στους κόλπους της επαγγελματικής κοινότητας, οδήγησαν στην ιδέα του σχεδιασμού ενός προγράμματος που θα πυροδοτήσει την μετατροπή των βιβλιοθηκών σε χώρους που θα προσφέρουν πρόσβαση στην ηλεκτρονική πληροφορία για ΑμεΑ, ενώ παράλληλα θα προωθεί τις πηγές ηλεκτρονικής πληροφορίας που διαθέτει η βιβλιοθήκη καθιστώντας αυτές προσβάσιμες στους μειονεκτούντες χρήστες.

Ο επίσημος οργανισμός για τις βιβλιοθήκες στη Βουλγαρία έχει διατυπώσει με σαφήνεια τη θέση του αναφορικά με το πρόβλημα της πρόσβασης των ΑμεΑ στην πληροφορία – αυτό το πρόβλημα δεν αγγίζει μόνο τις ειδικές βιβλιοθήκες, αλλά θα πρέπει να αποτελεί πρωτεύον καθήκον για τις δημόσιες, πανεπιστημιακές, ακαδημαϊκές και σχολικές βιβλιοθήκες.

**Πρόσβαση στην Ηλεκτρονική Πληροφορία για Άτομα με Ειδικές Ανάγκες:
Ένα Πρόγραμμα για τις Βιβλιοθήκες στη Βουλγαρία –
βασικές δραστηριότητες και αποτελέσματα**

Το πρόγραμμα Πρόσβαση στην Ηλεκτρονική Πληροφορία για Άτομα με Ειδικές Ανάγκες στις Βιβλιοθήκες της Βουλγαρίας, μια πρωτοβουλία της Ένωσης Βιβλιοθηκονόμων και Επιστημόνων Πληροφόρησης – του μεγαλύτερου επαγγελματικού οργανισμού για βιβλιοθηκονόμους στη χώρα, έλαβε την οικονομική ενίσχυση του Βρετανικού Συμβουλίου της Βουλγαρίας και εφαρμόστηκε σε διάστημα ενός έτους (Μάρτιος 2005 – Μάρτιος 2006). Ο σκοπός του εν λόγω προγράμματος

ήταν η δημιουργία ενός προτύπου για υπηρεσίες πληροφόρησης προς ΑμεΑ σε βιβλιοθήκες με βάση την ηλεκτρονική πληροφορία και το διαδίκτυο και σύμφωνα με τις παραδόσεις, τις παρούσες συνθήκες των βιβλιοθηκών στη Βουλγαρία και την πρωτοπόρο Βρετανική αυθεντία. Οι επιμέρους στόχοι του προγράμματος συμπεριλάμβαναν τους εξής:

- Να ενισχύσει την κατανόηση και την υποστήριξη των αρχών και της κοινωνίας γενικότερα αναφορικά με το ρόλο και τη θέση που κατέχουν οι βιβλιοθήκες ως τα πλέον δημοκρατικά ιδρύματα που εξασφαλίζουν ελεύθερη πρόσβαση στην ηλεκτρονική πληροφορία για ΑμεΑ.
- Να δώσει κίνητρα για συνεργασία ανάμεσα στις βιβλιοθήκες όλης της χώρας (ειδικές, δημόσιες, σχολικές, πανεπιστημιακές κτλ), καθώς και ανάμεσα σε βιβλιοθήκες και άλλους κυβερνητικούς και μη κυβερνητικούς οργανισμούς με σκοπό την εξασφάλιση της πρόσβασης στην ηλεκτρονική πληροφορία για ΑμεΑ.
- Να προσφέρει ευκαιρίες εκπαιδευτικής κατάρτισης των ΑμεΑ μέσα στις βιβλιοθήκες στην χρήση του διαδικτύου και των ηλεκτρονικών πηγών πληροφόρησης.
- Να αναβαθμίσει τις ευκαιρίες που είναι σε θέση να προσφέρουν οι βιβλιοθήκες για την παροχή σύγχρονων υπηρεσιών πληροφόρησης για ΑμεΑ και την προσαρμογή των ηλεκτρονικών πηγών της βιβλιοθήκης.

Στο πρόγραμμα συμμετείχαν 31 βιβλιοθήκες, μεταξύ των οποίων η Εθνική Βιβλιοθήκη Αγ. Κυρίλλου και Μεθοδίου, 23 δημόσιες βιβλιοθήκες, 6 πανεπιστημιακές και η Κεντρική Επιστημονική και Τεχνική Βιβλιοθήκη. Η επιλογή έγινε αφού συνοψίστηκαν τα αποτελέσματα μιας έρευνας που διεξήχθη σε όλη τη χώρα, η οποία περιείχε συγκεκριμένα στοιχεία σχετικά με την ετοιμότητα των βιβλιοθηκών για την εξυπηρέτηση των ΑμεΑ: προσβασιμότητα στα κτήρια των βιβλιοθηκών, επίπεδο ανάπτυξης των τεχνολογιών πληροφορικής και των πηγών ηλεκτρονικής πληροφορίας της κάθε βιβλιοθήκης, καθώς και στοιχεία σχετικά με τη διάθεση των επαγγελματιών βιβλιοθηκών να εργαστούν προς αυτήν την κατεύθυνση.

Ο βασικός συνεργάτης στην εφαρμογή των δραστηριοτήτων του προγράμματος εκ μέρους των ΑμεΑ ήταν το Ίδρυμα Ορίζοντες. Εκπρόσωποι της Ένωσης Τυφλών, της Κεντρικής Βιβλιοθήκης Ομιλούντων Βιβλίων κ.ά. συμμετείχαν σε διάφορες πρωτοβουλίες. Επιστημονική και συμβουλευτική αρωγή παρείχε η Anne Poulson, Διευθύντρια των Υπηρεσιών Βιβλιοθήκης της Σχολής Ανατολικών και Αφρικανικών Σπουδών (SOAS), Πρόεδρος του Οργανισμού Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών και μιας οργανωτικής ομάδας για την εξασφάλιση της πρόσβασης των ΑμεΑ σε βιβλιοθήκες της Αγγλίας.

Οι βασικές δραστηριότητες και στόχοι του προγράμματος είναι:

- Να αξιοποιήσει τις εμπειρίες βιβλιοθηκών της Αγγλίας.
- Να αφυπνίσει τις συνειδήσεις των ειδικών σε θέματα βιβλιοθηκών.
- Να δημιουργήσει μια δικτυακή πύλη.
- Να συντάξει ένα εγχειρίδιο με κατευθυντήριες οδηγίες για ειδικούς σε θέματα βιβλιοθηκών και πληροφόρησης.
- Να δημιουργήσει ειδικά αναγνωστήρια και εργαστήρια σε 9 βιβλιοθήκες.
- Να εκπαιδεύσει βιβλιοθηκονόμους στην εξυπηρέτηση ατόμων με προβλήματα όρασης.

Οι δραστηριότητες του προγράμματος ξεκίνησαν με ένα σεμινάριο στο οποίο συμμετείχαν εκπρόσωποι όλων των μελών-βιβλιοθηκών. Το σεμινάριο πραγματοποιήθηκε από τις 28 ως τις 30 Σεπτεμβρίου 2005 στην πόλη Στάρα Ζαγκόρα στη Βιβλιοθήκη Rodina, μία από τις βιβλιοθήκες που ήδη εξασφάλιζαν φυσική πρόσβαση των ΑμεΑ στο κτήριό τους και επιπλέον είχαν προσαρμόσει τις υπηρεσίες τους στις ανάγκες των ΑμεΑ.

Βασική εισηγήτρια ήταν η Anne Poulson από την Αγγλία, που παρουσίασε στο κοινό τις εμπειρίες βιβλιοθηκών της Αγγλίας στην εξυπηρέτηση ΑμεΑ και πιο συγκεκριμένα, των πανεπιστημιακών βιβλιοθηκών. Οι συνεργάτες μας από το Ίδρυμα Ορίζοντες ανέλυσαν την ιδιαιτερότητα των αναγκών πληροφόρησης των ΑμεΑ, καθώς και τις σύγχρονες τεχνικές λύσεις για την πρόσβαση των χρηστών με προβλήματα όρασης στην ηλεκτρονική πληροφορία, ενώ εκπρόσωποι βιβλιοθηκών μοιράστηκαν τις εμπειρίες τους στην παροχή υπηρεσιών και πληροφόρησης σε ΑμεΑ. Ο βασικός στόχος του σεμιναρίου επετεύχθη – να αφυπνίσει τις συνειδήσεις και να εκπαιδεύσει τους ειδικούς από διάφορες βιβλιοθήκες αναφορικά με τις πιθανές λύσεις και τις σύγχρονες προσεγγίσεις στην εξυπηρέτηση ΑμεΑ. Οι συμμετέχοντες αποκόμισαν σημαντικές γνώσεις και πληροφορίες σχετικά με το πώς οφείλουν να κινηθούν προκειμένου να προσαρμόσουν τις υπηρεσίες των βιβλιοθηκών τους στις ανάγκες διαφορετικών κατηγοριών ΑμεΑ και πιο συγκεκριμένα, στις ανάγκες των ατόμων με προβλήματα όρασης.

Ένα από τα πιο σημαντικά επιτεύγματα του προγράμματος ήταν η δημιουργία μιας ιστοσελίδας και μιας δικτυακής πύλης, http://www.libsu.uni-sofia.bg/project_access/, η οποία διαθέτει και γραφικά και κείμενα. Με τις συλλογικές προσπάθειες των μελών βιβλιοθηκών, εντοπίστηκαν οι πηγές στο διαδίκτυο που παρέχουν ελεύθερη πρόσβαση σε πλήρη κείμενα, όπως επίσης και οι ηλεκτρονικές πηγές των βιβλιοθηκών που διατίθενται και σε μορφή κειμένου προσβάσιμου σε αναγνώστες με προβλήματα όρασης. Η ιστοσελίδα του προγράμματος είναι μοναδική, ενώ προσφέρει μια συλλογή από χρήσιμες ηλεκτρονικές διευθύνσεις κατηγοριοποιημένες κάτω από τους ακόλουθους βασικούς τίτλους:

- Ηλεκτρονικές διευθύνσεις χρήσιμες για ΑμεΑ (επιλεγμένες ιστοσελίδες κρατικών και μη κρατικών οργανισμών, εθνικές στρατηγικές, κανονιστικά κείμενα, φόρμες, παραπομπές, κτλ.).
- Πηγές βιβλιοθηκών με πλήρη κείμενα (ηλεκτρονικές πηγές που ανήκουν σε βιβλιοθήκες της Βουλγαρίας και παρέχουν πρόσβαση σε πλήρη κείμενα ποικίλης θεματολογίας).
- Χρήσιμες πηγές και συλλογές του διαδικτύου (πηγές του διαδικτύου που παρέχουν ελεύθερη πρόσβαση και έχουν επιλεγεί από τις βιβλιοθήκες).
- Γενικές πληροφορίες σχετικά με βιβλιοθήκες. Συλλογές βιβλιοθηκών. Ηλεκτρονικοί κατάλογοι. Ηλεκτρονικές εκδόσεις – περιοδικά, βιβλιογραφίες, ανακοινώσεις, κτλ.

Μερικές από τις πιο σημαντικές πηγές είναι: εξειδικευμένες βιβλιογραφικές βάσεις δεδομένων με εκδόσεις πάνω σε θέματα που απασχολούν τα ΑμεΑ, τοπικές νοητές βιβλιοθήκες, κτλ. Η ιστοσελίδα δημιουργήθηκε και θα συνεχίσει να αναπτύσσεται από τους ειδικούς της πανεπιστημιακής βιβλιοθήκης “St. Kliment Ohridski” του Πανεπιστημίου της Σόφιας, ενώ η πρόσβαση είναι εφικτή μέσω της αρχικής ιστοσελίδας της πανεπιστημιακής βιβλιοθήκης. Η συγκεκριμένη ιστοσελίδα έχει

κερδίσει τη δημόσια αναγνώριση και έχει λάβει ένα εθνικό βραβείο πληροφορικής το 2006 στην κατηγορία «Δημόσιοι Οργανισμοί».

Ένα άλλο σημαντικό αποτέλεσμα του προγράμματος ήταν τα 9 αναγνώστρια για άτομα με προβλήματα όρασης που δημιουργήθηκαν σε 9 βιβλιοθήκες-μέλη και εξοπλίστηκαν με το εξειδικευμένο λογισμικό JAWS για Windows και Speech Lab 2.0. Τα βασικά κριτήρια επιλογής των συγκεκριμένων βιβλιοθηκών ήταν: αποδεδειγμένη αναγκαιότητα για την ανάπτυξη υπηρεσιών βιβλιοθήκης και πληροφόρησης προς ΑμεΑ στην εν λόγω βιβλιοθήκη και αριθμός δυνητικών αναγνώστων, εξασφαλισμένη πρόσβαση στην ηλεκτρονική πληροφορία από τεχνικής απόψεως, η συμβολή της βιβλιοθήκης στη δημιουργία της ιστοσελίδας και γενικότερα στις δραστηριότητες του προγράμματος, εξειδίκευση και συμπεριφορές των υπαλλήλων της βιβλιοθήκης απέναντι σε ΑμεΑ, προσβασιμότητα από αρχιτεκτονικής απόψεως, επικοινωνιακή προσπάθεια και έργο εκ μέρους της βιβλιοθήκης για την ανάπτυξη υπηρεσιών που να απευθύνονται σε ΑμεΑ πριν την έναρξη του προγράμματος και χωρίς την εξωτερική χρηματοδότηση από κάποιο άλλο πρόγραμμα. Μερικές από τις βιβλιοθήκες που επιλέχθηκαν ήταν: η Εθνική Βιβλιοθήκη Αγ. Κυρίλλου και Μεθοδίου και μερικές από τις μεγαλύτερες βιβλιοθήκες της χώρας όπως: η πανεπιστημιακή βιβλιοθήκη “St. Kliment Ohridski” του Πανεπιστημίου της Σόφιας και η Κεντρική Επιστημονική και Τεχνική Βιβλιοθήκη. Το ειδικό λογισμικό με το οποίο εξοπλίστηκαν αυτές οι βιβλιοθήκες προσφέρει πλέον τη δυνατότητα χρήσης όχι μόνο των πηγών του διαδικτύου, αλλά και των μοναδικών βιβλίων και συλλογών που διαθέτουν οι βιβλιοθήκες, η πρόσβαση στα οποία ήταν μέχρι πρότινος αδύνατη για άτομα με προβλήματα όρασης. Επιπρόσθετα, δύο ακόμη πανεπιστημιακές βιβλιοθήκες και τέσσερις δημόσιες βιβλιοθήκες σε διαφορετικές πόλεις στη χώρα εξοπλίστηκαν με εξειδικευμένο λογισμικό. Πρέπει να σημειωθεί ότι οι εν λόγω δημόσιες βιβλιοθήκες βρίσκονται σε μερικές από τις μεγαλύτερες πόλεις της χώρας, όπου διαμένουν πολυπληθείς ομάδες ατόμων με προβλήματα όρασης σε ενεργό ηλικία – πόλεις όπως οι Plovdiv, Varna, Veliko Tarnovo, Shoumen και Stara Zagora.

Το Ίδρυμα Ορίζοντες προσέφερε δωρεάν σε αυτές τις βιβλιοθήκες το λογισμικό Speech Lab 2.0, ενώ φρόντισε για την εγκατάστασή του και την εκπαίδευση του προσωπικού των βιβλιοθηκών στη χρήση του συγκεκριμένου λογισμικού. Η χρήση όχι μόνο κειμένων από το πλούσιο υλικό των βιβλιοθηκών, αλλά και ηλεκτρονικών πηγών και υπηρεσιών του διαδικτύου αποτελεί πλέον πραγματικότητα για τους αναγνώστες με προβλήματα όρασης σε αυτές τις βιβλιοθήκες.

Στα πλαίσια του προγράμματος, εκδόθηκε η συλλογή Βιβλιοθήκες, Άτομα με Αναπηρία και Ηλεκτρονική Πληροφορία τόσο σε έντυπη όσο και σε ηλεκτρονική μορφή, ενώ άτομα με προβλήματα όρασης είναι δυνατό να έχουν πρόσβαση στην ηλεκτρονική μορφή της συλλογής. Η ανωτέρω έκδοση συνοψίζει τα αποτελέσματα του προγράμματος, παρέχει πρόσφατες πληροφορίες και ενημέρωση για υπηρεσίες βιβλιοθηκών και πληροφόρησης προς ΑμεΑ στις βιβλιοθήκες της Βουλγαρίας, παρουσιάζει την πρωτοπόρο Βρετανική αυθεντία και τις γνώσεις που αντλούνται από αυτήν αναφορικά με την εξυπηρέτηση ΑμεΑ και για πρώτη φορά προσφέρει πρακτικές οδηγίες και καθοδήγηση για την αξιοποίηση λογισμικών προγραμμάτων προς όφελος των ατόμων με προβλήματα όρασης.

Στη διαδικασία υλοποίησης του προγράμματος Πρόσβαση στην Ηλεκτρονική Πληροφορία για Άτομα με Ειδικές Ανάγκες στις Βιβλιοθήκες της Βουλγαρίας συνέβαλαν και συνεργάστηκαν αρκετοί μη κυβερνητικοί οργανισμοί που είχαν στο ενεργητικό τους παρόμοιες πρωτοβουλίες.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Το πρόγραμμα αυτό αποτελεί την πρώτη απόπειρα μιας επαγγελματικής κοινότητας, που αποτελείται από μια μεγάλη ομάδα διαφορετικών ειδών βιβλιοθηκών σε συνεργασία με μη κυβερνητικούς οργανισμούς, να συμπράξουν με σκοπό να εξασφαλίσουν την πρόσβαση στην ηλεκτρονική πληροφορία για άτομα με προβλήματα όρασης στη Βουλγαρία.

Εκτός από τους στόχους που είχαμε θέσει αρχικά, καταφέραμε επιπλέον δυο πολύ σημαντικά πράγματα:

- Οι βιβλιοθήκες απέδειξαν την πλεονεκτική τους θέση ως ιδρύματα όπου τα ΑμεΑ μπορούν να έχουν πρόσβαση στην πληροφορία.
- Συστηματοποιημένη παροχή ηλεκτρονικών πηγών βιβλιοθηκών σε μορφή προσβάσιμη σε άτομα με προβλήματα όρασης.

Διατηρούμε την πεποίθηση ότι τα συγκεκριμένα αποτελέσματα του προγράμματος αυτού θα πολλαπλασιαστούν μελλοντικά από:

- την πιθανότητα ευαισθητοποίησης ενός απεριόριστου αριθμού βιβλιοθηκών και άλλων ιδρυμάτων και συμβολής τους στη μελλοντική ανάπτυξη της ιστοσελίδας με τη βοήθεια των δικών τους ηλεκτρονικών πηγών
- την αύξηση των επαφών και της συνεργασίας ανάμεσα σε διαφορετικών ειδών βιβλιοθήκες και την προώθηση του επαγγελματικού διαλόγου
- την εφαρμογή κορυφαίων βιβλιοθηκονομικών πρακτικών
- την ανάπτυξη συνεργασίας ανάμεσα σε βιβλιοθήκες και οργανισμούς για ΑμεΑ που θα αποτελέσει τη βάση για μελλοντική σύμπραξη και ανταλλαγή εμπειριών, γνώσεων και πηγών πληροφόρησης.

Το πρόγραμμα «Πρόσβαση στην Ηλεκτρονική Πληροφορία για Άτομα με Ειδικές Ανάγκες στις Βιβλιοθήκες της Βουλγαρίας» αποτελεί ένα ακόμη βήμα για την ενίσχυση της εικόνας των βιβλιοθηκών στη Βουλγαρία ως ιδρύματα που συμβάλλουν ουσιαστικά και ενεργά στην ίση συμμετοχή όλων των πολιτών της Βουλγαρίας στην κοινωνία της πληροφορίας. Οι δυνατότητες είναι απεριόριστες, καθώς η δικτυακή πύλη που έχει δημιουργηθεί θα συνεχίσει να εξελίσσεται με την ενεργό συμμετοχή πολλών νέων συνεργατών και υποστηρικτών.